

**Norrlands
förbundet**

Pristagare 2024

**Norrlandsförbundets utmärkelser
Norrlandsbjörnen,
Olof Högbergplaketten
och
Ingeborg Hedbergpriset**

Anders Lindvall 2008

Norrlandsbjörnen Norrbotten 2024

Olofssons bageri Överkalix

Olofssons Bageri startade 1947 när bröderna Bengt och Gunnar började baka bröd i en liten timmerstuga i Överkalix. Vid den tiden var bakningen helt manuell med degar i trätråg och vedeldade ugnar. Leveranser till kunder, skedde per cykel av bröderna själva. På 50-talet expanderade familjeföretaget, ett nytt bageri byggdes och produktionen mekaniserades. 20 år senare expanderade verksamheten ytterligare. En generationsväxling ägde rum och bröderna Per-Erik, Bengt-Olof och Mikael tog över. I början av 2000-talet flyttade bageriet in i ett helt nytt, modernt bageri.

Fortfarande tillverkas många av bröden efter samma grundrecept nu som vid starten. Detta i kombination med att vattnet från Halljärvs kalkälla som används, av organisationen Svenskt Vatten klassificerats som ett av landets bästa kranvatten, svarar för att toppkvalitet på produkterna kan garanteras. De bageriutbildningar som kontinuerligt genomförs i företaget svarar för att yrkeskunnandet av både genuint hantverk och automatiserad produktion bland personalen, är på topp. Företaget utvecklas, nästa fas är på gång och från och med maj kommer hela produktionen att frysas. Det innebär effektivare produktion, jämnare kvalitet, miljöfördel i form av mindre svinn och en större marknad. Det innebär också ökat samarbete med små leveransbagerier, som får bättre möjlighet att överleva och utvecklas.

Olofssons bageri följer med tiden utan att tappa sin grundfilosofi. Riktigt bröd från Norrbotten!

Motivering:

Olofssons bageri tilldelas Norrlandsbjörnen för Norrbotten 2024 för mycket framgångsrikt företagande och entreprenörskap med att ta tillvara på yrkeskunnande och hantverk och med nyttjande av norrbottniska råvaror.

Olof Högbergplaketten Norrbotten 2024

Elin Anna Labba Saltdal

Elin Anna Labba är journalist och författare. Hon har tidigare varit redaktör för samiska tidskrifter och ledare för Tjállegoathe, Författarcetrum Sápmi.

2020 kom boken "Herrarna satte oss hit" som beskriver tvångsflyttningarna av samer, som pågick under många år på 1900-talet ända in på 50-talet. Tvångsflyttningar som söndrade urgamla släktband, nätverk och flyttleder. Ett mörkt kapitel i svensk historia, okänt för många, men som haft efterverkningar i generationer av samesläkter.

2024 kom boken "Far inte till havet", som handlar om de stora vattenregleringarna som gjordes i Stora Luleälv, med start ungefär samtidigt som tvångsflyttningarna och ända in på 1970-talet. Kraftverksdammar som dränkte hem, småsjöar och fjällandskap. Boken "Far inte till havet" handlar om kvinnorna i en by som flyttar högre och högre upp mot fjället, bort från en fjällsjö som aldrig tycks sluta växa - och som blir till ett hav.

Båda böckerna bygger på samernas egna berättelser, de som aldrig sparats i arkiv utan bara fortlevt muntligt bland familjerna. När de som blev utsatta är döda, är det bara litteraturen, som kan föra vittnesmålen vidare till framtiden. Ett sorgligt arv, som måste berättas.

Motivering:

Elin Anna Labba får Olof Högbergplaketten för Norrbotten 2024 för att hon i levande berättelser från Sápmi lyfter fram den okända historien om övergrepp mot människor och natur, som skett i vårt land, men som är ett dolt kapitel i historien.

Med ett näst intill poetiskt språk har Elin Anna Labba berättat dessa historier som samtidigt beskriver en ilska över utsatthet och vanmakt som drabbat befolkningen i Sápmi.

Norrlandsbjörnen Västerbotten 2024

Stig Lindgren

Stig Lindgren har grundat Lindgrens Lantbruksmaskiner som numera heter Norrmaskiner AB med idag över 50 anställda. Företaget är nu dominerande i norr med anläggningar i Luleå, Skellefteå och Umeå.

Stig och hans fru Maria startade företaget 1982 i Orrliden utanför Skellefteå och hans första agentur var Belarus och han satsade allt de hade för att köpa in den första Belarus traktorn, och har under tiden sålt 600 stycken i Västerbotten och Norrbotten.

Kontoret var den gamla ladugården där Stigs föräldrar hade haft sina djur. Verksamheten har succesivt utökats till försäljning av John Deere's hela produktprogram, entreprenadmaskiner, fyrhjulingar och gräsklipparen till privatpersoner, och en rad övriga tekniska hjälpmedel som lantbrukare, entreprenörer och privatpersoner behöver.

Företaget erbjuder också service, reparationer och reservdelar av bland annat skogsmaskiner och traktorer, vilket alla i näringen verkligen uppskattar.

Stig har som policy att det ska vara trevligt att arbeta på Norrmaskiner, så många har arbetat kvar sen de gick ut skolan, vissa har varit med sen uppstarten fram till nu.

Stig ser inte skolbetyg eller bakgrund som ett hinder utan värderar högt en vilja att utvecklas i och tillsammans med företaget, därför tar han gärna emot arbets sökande ungdomar, nyanlända, personer med funktionsvariationer och personer som vill visa framfötterna. Stig har en förmåga att se och utveckla det bästa hos varje medarbetare och alla behandlas lika. Genom Stigs konsekventa och tydliga ledarskap har företaget utvecklats i en gynnsam riktning. Stig och Marias son Henrik Lavin är nu ny VD och utvecklar företaget vidare, med Stig och Maria som ovärderliga chefer och medarbetare.

Motivering:

Stig Lindgren får Norrlandsbjörnen för Västerbotten 2024 för mycket framgångsrikt och uthålligt ledarskap i över 40 år som lett till en gynnsam utveckling och expansion för företaget, som nu lever vidare via generationsväxling inom familjen.

Olof Högbergplaketten Västerbotten 2024

Sara Svonni Tärnaby

Sara Svonni är konsthantverkare och sameslöjdare, men kan också kalla sig samisk kläddesigner och entreprenör. Hon är uppvuxen i en renskötarfamilj utanför Kiruna och är numera verksam i Tärnaby.

Sara har alltid varit intresserad av att sy både kläder och duodji – traditionell sameslöjd. Alltsedan barnsben har duodjin funnits omkring henne. Farmor och moster är hennes stora förebilder.

Sara är utbildad vid Samernas Utbildningscentrum i Jokkmokk och också vid Päls- och skinnkonfektionslinjen där. Hennes skapande innebär allt från design till mönsterskapande till tillskärning, skinnkonstruktion och sömnad.

Mycket av inspirationen kommer från den samiska kulturen: färger, snitt, former, mönster och grundmaterialet renskinn. Men även från hennes stora intresse för dagens mode samt andra tidsåldrar.

Sara Svonni beskrivs som Tärnabys samiska superdesigner med bl.a uppdrag som kostymdesigner till filmerna Stöld (premiär på Netflix i hela världen den 12 april) och Sameblod samt 2024 års julkalender Snödrömmar – ett juläventyr om en sydsamisk familj .

”Att leva nära naturen och fjällen där jag trivs med livet är viktigt i mitt kreativa arbete. Den samiska kulturen med renen och naturen är stora kraftkällor”

Motivering:

Sara Svonni får Olof Högbergplaketten för sitt passionerade arbete att sätta duodji i centrum och att lyfta fram det samiska kulturarvet i all sin prakt med dess färgrikedom. Samtidigt kombinerar hon i sitt skapande det samiska med inspiration från mode i alla dess former

Norrlandsbjörnen Jämtland 2024

Tore Hansson RSMH Fjällsjö

I över 50 år, ett halvt sekel, har Tore Hansson arbetat för att folk ska må bra. Tore är en av eldsjälarna i RSMH Fjällsjö som grundades 1998. Föreningen har i dag cirka 250 medlemmar i Jämtlands, Västerbottens och Västernorrlands län. Föreningen organiserar och stödjer människor med psykisk ohälsa på många olika sätt. Genom att föreningen har avtal om matproduktion med Strömsunds kommun och driver kök, café och vandrarhem i Backe kan människor erbjudas praktik, arbets- och språkträning och lönebidragsanställningar. Föreningen har ett 15-tal anställda. I det gröna höghuset i Backe har föreningen 18 dubbelrum, matsal och stort konferensrum. Detta är grunden till att föreningen kan erbjuda aktiviteter som studiecirkelar, utflykter, kurser, konferenser samt "Må bra veckor" som i tio års tid lockat deltagare från RSMH, SPF och PRO i hela Norrland. Under Må bra-veckor kan ensamma och sjukpensionärer få en veckas subventionerad helpension, 500 kronor för en vecka, och delta i många olika aktiviteter. Verksamheten har knoppat av sig i Passet Billsta, en ekonomisk förening som driver ett återhämtningscenter på uppdrag av Sollefteå kommun. Centret har öppet på vardagar, två anställda, och cirka 15–20 besökare per dag som erbjuds social samvaro, aktivering och utflykter. Tore Hansson har varit och är en eldsjäl i detta arbete.

Riksförbundet för Social och Mental Hälsa har cirka 130 lokalföreningar i Sverige. Föreningarna är religiöst och partipolitiskt obundna och öppna för alla.

Motivering:

Tore Hansson, RSMH Fjällsjö får Norrlandsbjörnen Jämtland 2024 för ett långsiktigt och framgångsrikt engagemang i att stärka människors psykiska hälsa och gemenskap, samt i uppbyggnad av ett arbetsintegrerat socialt företag som dörröppnare för människor i behov av stöd.

Olof Högbergplaketten Jämtland 2024

Sara Strömberg och Anders Nilsson Östersund

Sara Strömberg, författare, och Anders Nilsson, illustratör - och föräldrar till Birger

Sara Strömberg [f. 1975] har rötterna i både Västerbotten och Jämtland medan Anders Nilsson [f. 1969] är uppvuxen i Jämtland. De bor i Östersund där Sara just nu arbetar heltid som författare och Anders driver egna reklambyrån tillika förlaget Nestorville.

Tillsammans har de hittills skapat åtta barnböcker om *Birger – det lilla Storsjöodjuret*, vars motto är ”Man får göra som man vill”. Med det valspråket vill skaparna uppmuntra sina unga läsare att gå sin egen väg och ta chansen att uppleva allt det roliga och spännande som livet har att erbjuda.

Många har tagit det lilla odjuret till sina hjärtan. I Jämtland har Birger blivit något av en lokalkändis samtidigt som han hittat läsare i hela landet – och även utanför Sveriges gränser. Flera av böckerna har översatts till engelska, tyska och norska, och ett helt produktsortiment har utvecklats kring den gröna figuren.

Birger (som specialsydd dräkt) dyker upp i alla möjliga sammanhang för att träffa barn. Böckerna finns sedan 2017 hos alla barnhabiliteringar i Sverige, efter ett ideellt initiativ av *CP-damerna*. Färgglada Birgerstatyer i barnvänlig klätterhöjd står sommartid längs gågatan i Östersund.

Sara Strömbergs kriminalromaner har hyllats av både kritiker och läsare. *Sly* och *Skred* utsågs av Svenska Deckarakademin till Årets bästa svenska debut (2021) respektive Årets bästa svenska kriminalroman (2022), och även *Skinn* blev nominerad till Årets bästa svenska kriminalroman (2023). Böckerna om lokalreportern och antihjälten Vera Bergström utspelar sig i Jämtlandsfjällen, men riktar ljuset mot människors levnadsvillkor i byarna vid sidan av den internationella turistorten Åre. Serien är såld till ett tiotal länder och produktionsbolaget Yellow Bird har köpt filmrättigheterna. Fjärde delen släpps 2025.

Motivering:

Sara Strömberg och Anders Nilsson tilldelas Olof Högberg-plaketten i Jämtlands län 2024 för deras mycket goda förmåga att gräva där de står och skapa lokala berättelser som gör invånarna stolta och når ut vida långt utanför länets gränser.

Norrlandsbjörnen Västernorrland 2024

Johan Gradin Östanbäck Timmerhus

Johan Gradins vision då han startade Östanbäck Timmerhus 2003 var "Vi ska bli ett av Sveriges ledande företag inom timmerhus-tillverkning".

Målet är sedan länge nått och mottot "du ska vara lika nöjd med ditt nya hus som med vårt bemötande" lever vidare drygt 20 år senare. Östanbäck Timmerhus AB är verksamt inom tillverkning av monteringsfärdiga trähus och hade totalt 22 anställda 2022.

Att välja ett Östanbäck Timmerhus timrat med äkta naturstock är ett val för ett miljömedvetet, naturligt, hållbart och hälsosamt boende som borgar för livskvalitet i sekler. De timmerhus som tillverkas finns inte i några standardmodeller.

Östanbäck Timmerhus kombinerar det genuina hantverket med modern teknik för att skapa skräddarsydda timmerhus utifrån kundernas idéer och önskemål. I stort sett alla typer av hus går att bygga som timmerhus! Produktionen av timmerhusen sker i moderna fabrikslokaler i Junsele. Kunden kan välja att få ett handtimrat hus eller ett maskinellt tillverkat hus, byggt av timmermän med många års yrkeskunskap. Företaget kan montera byggnader inomhus i Junsele och sedan transportera dem till önskvärd plats och sysslar även med flyttning, uppmontering och upprustning av gamla timmerhus. Timmerhusen från Östanbäck har även en marknad utanför Sveriges gränser.

Motivering:

Johan Gradin, Östanbäck Timmerhus får Norrlandsbjörnen för Västernorrland 2024. Östanbäck Timmerhus är ambassadör inte bara för norrländsk, utan även svensk kvalitet, där hållbarhet och hantverk i symbios med tradition och innovation exponeras på bästa sätt.

Olof Högbergplaketten Västernorrland Teater Soja Sundsvall

I 20 år har vi fått följa Teater Soja, skådespelarna och dramatikererna Sofia Andersson och Jan Boholm och från 2013 också producenten och sångerskan Malin Berglund.

Teater Soja har gjort teater för barn och för vuxna. Ett resande teatersällskap, som prisats för sitt turnerande i hela norra Sverige, där de spelat teater på alla upptänkliga orter.

Teater Soja har sina tydliga kännetecken. Ett är deras förkärlek för lokalhistoria. Visat i teatertrilogin om Sundsvalls historia och i en motsvarighet i "Spelet om Örnköldsvik" och i fjolårets "Det stora julspektaklet i Sundsvall anno 1917". Tidstypiska historielektioner från Västernorrland i teaterns form.

Ett annat kännetecken är att de själva skrivit sina pjäser. Den speciella godmodigheten, snällheten och värmen; förståelsen att ondskan inte är bottenlös i en människa utan har sin förklaring, att tron på godheten ändå är i grunden det som bär världen framåt (ur en recension av Susanne Holmlund, Sundsvalls Tidning 2023- 12- 27.)

Aldrig högtravande utan varmt, mysigt och roligt. Filosofi i barnförpackning med många bottnar, tänkvärt och tillgängligt för alla åldrar. Det är det tredje kännetecknet för Teater Soja. De har ofta vänt sig till yngre, men ändå alltid givit de äldre i publiken både skratt och något att tänka på.

Musik som berört, berikat och förmedlat glädje och eftertanke har alltid funnits med.

Teater Soja avslutar sin verksamhet i år. Genomgående har deras budskap genom åren byggts på demokratiska värderingar och respekt för vår gemensamma miljö. Den sista spelningen blev "Dagboksblad", som framfördes i Ås i Jämtland.

Motivering:

Olof Högbergplaketten delas ut till Teater Soja för framgångsrik kulturell gärning genom den 20-åriga gåvan i form av tänkvärd, hoppogivande och fantasifull teater till barn, ungdomar och vuxna i hela Norrland.

Norrlandsbjörnen Gävleborg 2024

Hans-Erik Holmqvist Gävle

Hans-Erik Holmqvist Gäve är kock och ansvarig för Gästriklands och Hälsinglands landskapsmåltider.

Genom föreningen Matvärden jobbar han aktivt för att stärka länets lokala matproducenter och för att öka intresset för landskapens unika råvaror och måltidskultur hos fler. Syftet är också att stimulera landsbygdsutveckling och inspirera till gastronomisk turism i Sverige.

Uppvuxen i Arbrå i Hälsingland hamnade Hans-Erik, tack vare ett brinnande intresse för snowboardåkning i Åre och studier på restaurangskolan där. Det var starten på hans karriär inom matyrket och han hann med jobb på prestigefyllda jämtkrogar och vann priser innan han återvände till ursprunget söderut.

Hans-Erik driver företaget Reco Meat, som förädlar/producerar produkter från lokalproducerade djur.

Han har också utvecklat mathantverket på Högbo Bruk, som inneburit åtskilliga medaljer i SM i Mathantverk genom åren.

Hans-Erik har också startat kockeventet "Chef's Table" där professionella kockar i Gävleborg träffas och utmanar varandra på att laga mat på lokala råvaror och knyta kontakter med lokala producenter.

Motivering:

Hans-Erik Holmqvist får Norrlandsbjörnen för Gävleborg 2024 för sina utmärkta insatser i främjandet och utvecklingen av lokal matkultur i Gävleborg och för aktivt arbete för samverkan mellan lokala producenter och kockar i regionen.

Olof Högbergplaketten Gävleborg 2024

Sara-Vide Ericson Älvkarhed

Sara-Vide Ericson är uppvuxen i Hälsingland och Stockholm och nu verksam i Älvkarhed i Hälsingland. Hon är utbildad vid Kungliga Konsthögskolan 2009 och har även studerat vid Konstskolan Idun Lovén i Stockholm.

Många fascinerar av hennes drömska och laddade naturmålningar, ofta med henne själv i förgrunden. Hon ser det inte som självporträtt utan snarare att hon spelar olika roller och lånar sin kropp till målningarna. Hennes måleri bottnar i personliga och kroppsliga erfarenheter.

Inför målningarna väljer hon ut en plats i naturen och tar hundratals foton tills hon hittar ett med rätt känsla och motiv. Fotot är för henne ett verktyg i processen, men än viktigare är kroppsmminnet som hon bär med sig in i målningen t.ex genom att ha stått med fötterna i nollgradigt vatten i en myr. Vatten är också ett återkommande motiv för henne. Målningarna utforskar inte sällan artefakter, ritualer, arv och minnen. Sara-Vide gör såväl nationell som internationell succé med sin konst. Sara-Vide har också samarbetat med Frida Hyvönen och gjorde omslaget till hennes album "Dream of Independence" . Hon har också arbetat tillsammans med Karin Smirnoff och hennes bok "Havsörnens skrik" har ett omslag signerat Sara-Vide Ericson

Motivering:

Sara-Vide Ericson får Olof Högbergplaketten för sitt fantastiska skapande måleri. Hon är en av Sveriges just nu hetaste konstnärer och en av dess lysande stjärnor Hennes målningar är annorlunda och fascinerande och fånglar betraktare med verklighetsnära, men ändå fantasieggande naturscener.

Ingeborg Hedbergpriset

Karin Westergren Kiruna

Karin Westergren är en kulturspridare som många beskriver som en person som "det inte sitter fast för".

Den 5 januari 1979 kom hon som lärarvikarie till Malmfältens folkhögskola i Kiruna och där blev hon kvar. Hon brinner för folkbildning och har arbetat som folkhögskollärare i stort sett hela sitt yrkesverksamma liv.

Intresset för konst väcktes tidigt och Karin är idag engagerad i Kiruna Konstgille och Sveriges Konstföreningar, Norrbotten. Hon jobbar hårt för att unga ska få möjlighet att visa sin konst på den norrbottniska konstscenen. Utan prestige delar hon med sig av sina idéer och upptåg med en genuint god tanke, Kirunas bästa och allas rätt att delta i och uppleva kultur.

Karin har två kulturpolitiska uppdrag för Region Norrbotten, som styrelseledamot i Giron Sámi Teáhter och i Åjtte, Svenskt fjäll- och samemuseum. Hon har just avslutat en fyraårig period i Tornionlaksoonteatteri/Tornedalsteaterns styrelse.

I sitt arbete på Malmfältens folkhögskola samverkade Karin med föreningar av många slag, arrangerade studieresor, föreläsningar och kurser, vilket hon även fortsatt med efter sin pensionering 2013. Genom sitt mångåriga skol- och föreningsengagemang har Karin skaffat sig ett brett kontaktnät i Norrbotten, inte minst inom den norrbottniska konst- och kulturscenen.

Motivering:

Karin Westergren får Ingeborg Hedberg-priset för sitt stora, ideella och mångskiftande engagemang inom konst och kultur med särskild inriktning på att ge barn och unga möjligheter att delta i och uppleva kultur i alla dess former. Hennes engagemang sträcker sig även till vuxna och inte minst till det samiska konst- och kulturarvet. Allt i samma anda som Ingeborg Hedberg skapade.